

Особено мнение на съдията Димитър Гочев

С решение от 1 април 1999 г. Конституционният съд отхвърли искането на главния прокурор за установяването на противоконституционност на разпоредбата на чл.34, ал.1 от Закона за застраховането (ЗЗ), както и за несъответствие с международни договори, по които България е страна.

Първата част на това решение съм подписал с особено мнение, тъй като намирам, че атакуваната разпоредба наистина противоречи на основния закон.

Съгласно чл.34, ал.1 ЗЗ отказът на компетентния административен орган за издаване на разрешение за извършване на застрахователна дейност не подлежи на съдебно обжалване.

Намирам, че с това ограничаване на правото на обжалване на административни актове се нарушава един изключително важен конституционен принцип за правовия ред (чл.4 от Конституцията) в правовата демократична държава. Става дума за “общата клауза” за обжалването на административните актове за тяхната законосъобразност пред съд. С чл.120, ал.2 от Конституцията това общо правило е утвърдено като водещ принцип на съдебен контрол върху администрацията.

Наистина, с дадената възможност на законодателя с изречението в края на този текст “в особени случаи” да ограничава това право, се създава изключение от общото правило.

Конституционният съд обаче е имал възможност да посочи, че такива “особени случаи” могат да бъдат само тогава, когато с отнемане правото на обжалване на административен акт пред съд се защитава един по-висш конституционен принцип или конституционни права, които трябва да имат предимство пред правото на съдебна защита.

В случая нито е твърдяно (няма такова нещо в мотивите на закона), нито може да бъде съзрян някакъв конституционен принцип, който би могъл да бъде засегнат от това, че отказите за даване на разрешение за застрахователна дейност могат да бъдат обжалвани пред съд. В никаква степен тук не може да се говори за защита интереса на застрахованите. Не може да се поддържа (впрочем това не се поддържа нито в решението, нито в някое от становищата), че административният орган може да откаже издаването на разрешение за застрахователна дейност в нарушение на изискванията на закона (или по-точно, въпреки че кандидатът изпълнява тези изисквания) по свое усмотрение, упражнявайки дискреционна власт.

На второ място Конституционният съд в практиката си по чл.120, ал.2 е приел още един много важен критерий, а именно, че законодателят би могъл в особени случаи да въведе изключение по отношение на “общата клауза”, но това той не може да направи в ущърб на основни конституционни принципи и на защитени от Конституцията основни права. В случая е засегнато правото на всеки да получи еднакви правни условия за стопанска дейност (чл.19, ал.2 от Конституцията).